

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԻՐԱՎՈՒՆԿ ԱՂԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Rev. Pere G. Kalemkarian Mechitaristengasse
Nº 4 Vienne

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պուշկարիոյ համար տարեկան 12 ֆրանկ
» » վեցամսեայ 6 »
Առհասարակ » տարեկան 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆԻՒԿ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Նամակ դրամ եռայլմ դրկել հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ (ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ)
Редакция на вѣстникъ
„Ирaвункъ“
ВАРНА (България).

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
եւ չեն ընդունիր եւ յարմար դատարան
ներքինիս կը հրատարակուին անորոշ
ընթացիկ կամ մասամբ:
Ծանուցանել տղը 20 սանթիմ. երե-
ֆեկ տեղի անգլաներու համար 20 0/0
գնդ կը լինի. փոխարեւը կանխիկ:

ԴՐԱՎԱՆ

Տարակոյս մնացած չէ ա՛յ, այն
վիճակը ուր հայութիւնը կը գտ-
նուի հիմայ՝ իր շարժախուժած յոյ-
սերով ու անհետ անհրեւութացած
ոսկի երազներով, կը պահանջէ
նոր ուղղութիւն մը զայլութեան
պայքարին մէջ զոր ստիպում
ենք մզել այն տարրերուն դէմ ու
որոնք հայութեան ջնջումը ծրա-
գրած են: Նոր ուղղութեան մը
պէտքը ժողովրդային ամէն խաւի
բոլ մէջ այնքան զգալի դարձած
է, որ այսու հետեւ տակաւ անկա-
րելի պիտի ըլլայ ժողովուրդի վըս-
տահութիւնը ընդհանուր-ազգային
նշանակութիւն ունեցող ու եւ կա-
րեւոր ձեռնարկի համար որ նոր
ուղղութեան մը գործողութիւնը չի ներ-
կայանար: Նպատակը, Միեմ նպա-
տակը նոյնը պիտի մնայ անշուշտ,
Հայրենիքի բարօրութիւնը եւ ա-
զատութիւնը Գաղափարն է որուն
իրականացումին ձգտումը կայ եւ
պիտի մնայ անխախտ, անկորուստ:
Նպատակին հասնելու միջոցներուն
ընտրութեան մէջ է որ նոր ուղ-
ղութիւնը անխուսափելի պահանջ
մը դարձած է՝ հանգամանքներուն
բերմամբ եւ այն դժնդակ դասերուն
հետեւանքով, զորս փորձառութեան
ստացանք, պէտքէն շատ աւելի
մեծ քանակով: Ու հայ մը չի մնաց
այսօր որ զգացած չըլլայ թէ հարկ
է, անհրաժեշտ հարկ է օգտուիլ
այդ դասերէն: Այս է պատճառը
որ այսօր հրապարակին վրայ կար-
ծիքներու այլազան հոսանքներ ի-
րարու կը բաղխին եւ իրարու խառ-
նուելով անանկ քառս մը կը ստեղծեն
որուն մէջէն ելլելը այս օր
մանակաշղթանին ամենէն դժուարին
հարցին լուծումը պիտի նշանակէ:
Անոնք ամէնքն ալ լուսագոյն նոր
ուղղութիւնը մատնանի ընելու
յաւակնութիւնը ունին: Փնտրու-
տութի մէջ ենք, որուն յաջող եւ-
քին եթէ ոչ գլխաւոր պայմանը,
գոնէ գլխաւոր պայմաններէն մէկն
է մեր կողմէն հաստատ որոշում
դրական հիմքերու վրայ քաշելու:
Ահա առաջին դասը, զոր պէտք է
առած ըլլանք մեր անհուն աղէտ:

Ներուն գնովը: Երեւակայութիւնը,
դրական պայմաններու, անողոր
իրականութեան եւ հանգամանքնե-
րու անգիտակից եռանդը, լոկ գա-
ղափարի թռիչքը, ինքնին որքան
ալ սուրբ, ազնիւ եւ պաշտօնի ըլ-
լան, տեսնել որ այս նիւթապաշտ
ժամանակին մէջ ոչ միայն անբա-
ւական են յաջողութեան, այլ եւ
կարող են առաջնորդել ամենամեծ
ձախորդութիւններու:

Դրական ըլլալու համար ամէն
բանէ առաջ պէտք է մենք մեզի
լաւ ճանչնանք, քաջ սերտած ըլ-
լանք մեր ընդհանուր նկարագիրը
իր բոլոր առաւելութիւններով ու
թերութիւններով, խորունկ ուսում
նասիրած ըլլանք այն ներքին ու-
ժերը, որոնք գոյութիւն ունին
մեր մէջ կամ զորս կրնանք գոյա-
ցնել անյեղի, անընդհատ ջանքե-
րով: Պէտք է կարող ըլլանք կըշ-
ռել մեր կարողութիւնը եւ գործե-
լու ընդունակութիւնը. առանց ա-
սոնց չափը նկատողութեան առ-
նելու, վարիչներ, գործիչներ,
կուսակցութիւններ անհրաժեշտա-
պէս այնքան կը հեռանան, լայն
ոստումներով այնքան յառաջ կ'անց-
նին ժողովուրդէն, որ այլեւս գոր-
ծիչ եւ ժողովուրդ զիրար ըմբռնե-
լու, հասկնալու անկարող ու ան-
յաջողութիւնը անխուսափելի կը
դառնան: Գործիչը վճռական վայր-
կենին, այն վայրկենին ուր հան-
րութեան զօրեղ աջակցութեան ա-
մենէն աւելի պէտք ունի, ինքզինք
ընտրած եւ իր բոլորութեամբ ահաւոր
բարոյական տմայութիւն մը միայն
կը տեսնէ:

Մի անգամ ընդ միշտ համոզ-
ուելու ենք որ ժողովուրդի մը ճա-
կատագիրը որոշելու կոչում ունե-
ցող գործ մը ժողովրդով եւ ժողո-
վրդին հետ կրնայ գլուխ հանուիլ:
Անոր մէկ աննշան փոքրամասնու-
թեան կարողութեանէն վեր է այն:
Ամենամեծ աշխատութիւնը ժողո-
վուրդը ճանչնալն, պատրաստելն
ու հասունցնելն է. երկար ու փը-
շալից է աշխատութիւնը, ոսկայն
միակ հիմնականն ու արդիւնաւէտն
է. ուրիշ հնար չի կայ, եթէ ինչ-
պէս պէտք է յուսանք, ա՛յ ցոյ-
ցերու մէջ չը պիտի փնտռենք փըր-
կութիւնը:

Իբր դրական մարդիկ ինքզինք-
նիս, մեր ներքին վիճակէն զատ
ճանչնալու ենք նաեւ մեզ շրջապա-
տող արտաքին հանգամանքները,
որոնք կրնան իրենց նպաստաւոր
կամ աննպաստ ազդեցութիւնը ու-
նենալ մեր փափաքներուն իրակա-
նացման տեսակէտով: Այս մասին
ուրիշ անգամ:

ԱՆԳՂԻՍ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Քաղաքական աշխարհի հորի-
զոնը սկսած է նորէն միմիջեմ:

Աւելի բուռն, աւելի դժգոհող
պայթիւն մը հաւանական կը թուի
Միեմ. Բրիտանիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ:

Վիթթարի կեւոր եւ հսկայ փիղը
խռոված կ'երեւան մէկը միւսին
դէմ:

Անգղիան որ տնտեսական մե-
ծագոյն շահեր ունի Չինաստանի
մէջ, այս օր բնական է որ ծանր
մտահոգութեամբ մը պաշարուի,
երբ իր դէմ ունի հակառակորդ մը
որ յայտնի եւ ծանր հարուածներ
կ'իջեցնէ իր վաճառականութեան
գլխուն:

Իրաւ է, որ թագուհին իր վեր-
ջին ճառին մէջ սա խաղաղասիրա-
կան յայտարարութիւնը ըրաւ, թէ
«Ուրիշ ազգերու հետ իմ յարաբե-
րութիւններս բարեկամական ըլլալ
կը շարունակեն»:

Եւ սակայն անգղիական մամուլը
բոլորովին տարբեր լիզու մը կը
գործածէ եւ կծու ակնարկութիւն-
ներով կը խայթէ Ռուսական քա-
ղաքականութեան գործադիր անձ-
նաւորութիւնները: Հանրային կար-
ծիքն ալ սաստիկ զրգուռած է:
Անգղիացիք գոռող ու կտրուկ
վերջնագիր մը կուզեն տալ Ռու-
սիային:

«Շատ առաջ մի' երթար», հը-
րամայելով: Եւ իրենց խօսած ու
գրածներէն կ'երեւի, թէ պատկա-
ռելի դաշնակցութեան մը հաւա-
նականութիւնը աւելի քան երբեք
իրականութեան կը մօտենայ:

«Չգոյշ կեցիր, կ'ըսեն Ռուսի-
ային, Գերմանիան եւ Ամերիկան
մեզի հետ է. եւ դուն աղէտքի մը
գիրկը կը վազես»:

Սակայն Ռուսիա ամենեւին տը-
րամադիր չէ մտիկ ընելու. բան
մըն ալ չուզեր լսել, եւ հիմա գրեթէ
ձեռք անցուցած է ինչ բան որ
կ'ուզէր ունենալ Չինաստանի մէջ:

Անուրանալի է որ Չինական այս
ծանօթ գործերուն մէջ անգղիական
քաղաքականութիւնը բացարձակ
պարտութիւն մը կրեց, անանկ որ
Բրիտանական ժողովուրդը՝ վիրա-
ւորուած իր հպարտութեան մէջ՝
տրամադիր ըլլալ կը թուի յարմար
առիթով գէնքի անգամ դիմելու,
զոտ մը տալու համար Ռուսերուն,
որոնք այնքան խիզախ կերպով
կը հակառակին իր շահերուն:

Եւրոպական մամուլի յայտնած
կարծիքին նայելով, Անգղիան մը-
տադիր էր Եւրոպայի նիդակակցու-
թեան հետ համաձայնութեան մը
գալ: Իսկ Ամերիկայի եւ Բրիտա-
նիոյ մէջ նիդակակցութիւն մը վե-
րին աստիճանի հաւանական կը
թուի:

Նկատելի է դարձեալ որ Ռու-
սիա եւ Անգղիա շարունակ առաջ
կը տանին իրենց ծովային եւ ցա-
մաքային պատրաստութիւնները,
եւ այս՝ մէկ օր իրարու վիզ նետ-
ուելով իրար զիրար խողխողելու
տենդոտ պատրաստականութեամբ:
Դէպքերը սակայն դեռ չեն կարող
երկիւղ կամ մտահոգութիւն պատ-
ճառել:

Կըսպասենք մամուլի մեզ տա-
լիք նոր տեղեկութեանց:

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՅԸ

Եկեղեցիէն յետոյ, եկեղեցիին
չափ եւ թերեւս անկէ ալ աւելի
մեզ զբաղեցնող, մեր հասարակու-
թեան մտահոգութեան ու խնամ-
քին գլխաւոր առարկան հանդի-
սացող հաստատութիւնները մեր
վարժարաններն են. անոնց շուրջը
կը դառնայ մեր հանրային գոր-
ծունէութեան մեծ մասը, թէ մա-
մուլի մէջ եւ թէ դուրսը՝ հրապա-
րակի վրայ մենք ամենէն աւելի
դպրոցական խնդիրներով կ'զբա-
ղինք, եւ այդ գէշ չենք ընել: Որ-
նուկներու կրթութեան ու դաս-
տիարակութեան գործը սերտ ա-
ւընչութիւն ունի ժողովրդի ապա-

գային և անոր գոյութեան պահպանման հետ, ուստի որքան գրեւորեն ու խօսքով աղբիւր մասին կարծէ, բաւական է որ անձնական հաշիւներ կարգադրելու, կրքեր յագեցնելու մեղաւոր դիտումներէ հետո՝ միայն օգտակար հանգիստանալու համար գործենք։ Սակայն զժառանգաբար անհերքելի իրողութիւն է որ մենք դեռ ոչ պէտք եղածին չափ, ոչ ալ պէտք եղած կերպով կը զբաղինք մեր ճակատագրին վրայ ազդող այդ խնդիրներով։ Մեր թերթերու այժմու սաստիկ առատութեան մէջ՝ դեռ մանկավարժական փոքրիկ հանդէս մը իսկ չունինք որ նուիրուած ըլլար ամբողջովին կրթական գործին, որ լրջաբար և զիտականօրէն քննէր ու պարզէր շատ մը կենսական հարցեր և առաջնորդ հանդիսանար մեր յաւակնոտ, ինքզինքնին ամեն բանի կարող հաշակող և բանի մըն ալ գեղ չեղող հոգաբարձուներուն և վարժապետներուն։ Բայց եթէ մեր վարժարանները կառավարող մարմիններու ներկայ կազմակերպութեան և մեր մէջ վարժապետ ընտրելու պահելու ընդունուած եղանակին շնորհիւ ուսուցչական խիստ դժուար և պատասխանատու պաշտօնները առհասարակ ապիկար և անարժան մարդոց կը յանձնուին և եթէ այդ պատճառաւ ալ մանկավարժական թերթի մը պէտքը բնաւ չըզգացուիր, փափագելի էր որ գոնէ մեր բազմաթիւ լրագիրները լուրջ ու շահեկան կերպով զբաղէին կրթական հարցերով և մասամբ լրացնէին այդ պակասը։ Իրաւ է թէ մեր թերթերու ամենքն ալ գրեթէ ամեն օր դպրոցական խնդիրներու վերաբերեալ յօդուածներ կը պարունակեն բայց անոնք գրեթէ միշտ վարժապետի, հոգաբարձուի և թաղականի անվերջ կռիւներու անշահ նկարագրերով միշտ, եւ Միւրանի բոլոր վարժապետի իրաւունքը կը մնային միայն ցընորք՝ առանց երբեք իրականութիւն գտնելու։

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

—X—

(3)

Միւրանի տխրութիւնը երթալով ներկայի կը դառնար իր ամեն մէկ շարժումներուն մէջ։ Սրանով, դիւրագործութեան մէջ կը եղած էր տակաւ առ տակաւ, բան մը որ տարօրինակ երեւոյթ մը չէր քան։

Մարդու մը զգացումները երբ ներդաշնակութեան մէջ չեն չըջալայրին հետ, պարզ է թէ ներքին անհամաձայնութիւններ, վրդովումներ կը ծնին որոնք առաջ կը բերեն հոգեկան հիւսնագութիւն, մեղամաղձութիւն ու միջնախիւ։ . . . յուսահատութիւն։

Մտաւանջութիւնը, ժամանակը պարագայ անցնելու ահաբեկ դատապարտութիւնը, վերջապէս հոգիի ու սրտի զահանդող անհանգստութիւնները շատ բնական էր որ ուղղակի ներգործէին երիտասարդի մը բնաւորութեան վրայ՝ որ հետզհետէ պիտի փտուէր, օրէ օր պիտի մեղմէր բարոյական ու նիւթական ցաւերով համակուած։

Բայց որո՞ւ փոքր . . . : Ժամանակը իր անտարբեր ընթացքը կը շարունակէր

ընթացքը, ալ որպէսզի մեր տղոց տրուած կրթութեան ոգւոյն վնասակարութիւնը, անոր բոլորովին տեսական և դաստիարակ, հետեւաբար կեանքի պայմաններուն, ժողովրդի պահանջներուն գլխովին անյարմար լինելը բացատրեմ։ Արդարեւ կրօնը ու ազգութիւնը բացառուելով, բայց ազգի գոյութիւնը միմիայն հայոց պատմութեան և քրիստոնէական կրթութեան մէջ փնտռող մեր շատ գիտուն վարժապետներէն զատ՝ այս օր ամէն մարդ, նոյն իսկ ամենէն տղետ հայերն ալ հասկցած են թէ մեր վարժարաններէ ելնող չըջանաւարտները բնաւ բանի մը յարմարութիւն, գործի մը սէր չունին։ ամենքն ալ երազուն, երեւակայող, զգայնոտ և թոյլ բնաւորութեամբ արարածներ են։ Կեանքի կռիւը մղելու համար շատ տկար, շատ անճարակ։ Խեղճները վարժարան գնացին կեանքի պատրաստուելու համար, բայց հոն միջնադարեան մէջ թոյններով և վնասակար ոգով աւանդուած դասերու շնորհիւ իրենց բնական ուժն ու կրօնը ալ կորուսին։ Անոնք՝ առանց գիտական պաշարի, արհեստավարժական նախնական ծանօթութեան ու ճաշակի կողմնացոյցէ ու զէկէ զուրկ նաւերու կը նմանին, նետուած կեանքի փոթորակից ովկիանոսին վրայ՝ ուր չըլտնին և չեն կրնար իրենց բռնելիք ընթացքը որոշել։ Բնաւորութեամբ թոյլ, նկարագրով մեղկ, կամքով խիստ տկար այդ արարածները որոնք ազգասէր են միայն սուղիմանդալ կերպով և շատ հաճոյք կ'զգան, քաղցր սրտազեղումներէ, իրենց կրօնը և ազգութիւնը հաստատ պահելու բնաւ ապահով երաշխաւորութիւն մը չունին։ Իրենց ապրուստը անձամբ ապահովելու, կեանքը պահպանելու իսկ անկարող այդ պարոնները ի՞նչպէս պիտի դիմանան զիրենք չըջապատող և

Ահա այս տեսակ խորհրդածութիւններէ դրուած մտադրեցի կարգ մը յօդուածներ գրել մեր վարժարաններու գլխաւոր թերթի կազմող և օրուան պահանջ հանդիսացող կարգ մը կրթական հարցերու մասին։ Մտոնց առաջինը մեր վարժապետ ընտրել չգիտնալն է, մանուկներու կրթութեան գործը առաջին հանգիստած անհատին վստահելիս է և արդէն մեր այդ թերթերու խմբագրութեան համար չէ՝ որ ամենէն աւելի կը տուժնք։ Ասկէ առաջ այդ մասին «Իրաւունք»-ի մէջ գրած եմ և թուելով ուսուցչէ մը պահանջները գլխաւոր յատկութիւնները ջանացած եմ անոնց յարմար ընտրութեան եղանակը բացատրել։ Այս անգամ կ'ուզեմ մեր կրթական ծրագիրներու մէջ անտեսուած, զանց առնուած ուսման մը կարեւորութեան մասին գրել՝ ոչ անոր համար որ այդ ուսումը անպատճառ ասկէ վերջ, մեր վարժարաններու մէջ պարտաւորիչ

կէր միշտ, եւ Միւրանի բոլոր վարժապետի իրաւունքը կը մնային միայն ցընորք՝ առանց երբեք իրականութիւն գտնելու։

Դժբաղդութիւնը հոն էր որ իր ծանօթներն ալ գրեթէ իրեն բաղդակից էին. ուստի ոչ մէկէն կրնար դրամական օգնութիւն մը յուսար։ Ի՛նչ մտքով կը գտնուէր անօթութեան արհաւիրքին հետ. այն քաղցիկի անօթութեան, որ մարդուն մէջ կ'սպաննէ առնականութիւնը եւ երբեմն ամենէն կորովի բնաւորութիւններն անգամ կը ստիպէ խոնարհիլ անարգ հանգամանքներու։

Ի՛նչ մը գրած կ'ուզէր ունենալ, այն մետաղէն՝ որ իր ճիւղալի տիրապետութեամբ կ'արատաւորէ, կ'աղաւաղէ մարդկային պղինձը եւ անգին յատկութիւնները իրենց բոլոր ընտիր ճիւղերով։

Այս տաղանայները մարտնչու վրայ էր Միւրան, երբ յանկարծ բաղդ ժպտուն ծիծաղ մը ցոյց տուաւ անոր։

Ի՛նչ մնաց պիտի հասնէր իր նպատակին։

Քաղցին մէջ, քանի մը երիտասարդներ՝ զգուած օրուան պատուելիներուն

ըլլալ, ալ որպէսզի մեր տղոց տրուած կրթութեան ոգւոյն վնասակարութիւնը, անոր բոլորովին տեսական և դաստիարակ, հետեւաբար կեանքի պայմաններուն, ժողովրդի պահանջներուն գլխովին անյարմար լինելը բացատրեմ։

Արդարեւ կրօնը ու ազգութիւնը բացառուելով, բայց ազգի գոյութիւնը միմիայն հայոց պատմութեան և քրիստոնէական կրթութեան մէջ փնտռող մեր շատ գիտուն վարժապետներէն զատ՝ այս օր ամէն մարդ, նոյն իսկ ամենէն տղետ հայերն ալ հասկցած են թէ մեր վարժարաններէ ելնող չըջանաւարտները բնաւ բանի մը յարմարութիւն, գործի մը սէր չունին։ ամենքն ալ երազուն, երեւակայող, զգայնոտ և թոյլ բնաւորութեամբ արարածներ են։ Կեանքի կռիւը մղելու համար շատ տկար, շատ անճարակ։ Խեղճները վարժարան գնացին կեանքի պատրաստուելու համար, բայց հոն միջնադարեան մէջ թոյններով և վնասակար ոգով աւանդուած դասերու շնորհիւ իրենց բնական ուժն ու կրօնը ալ կորուսին։ Անոնք՝ առանց գիտական պաշարի, արհեստավարժական նախնական ծանօթութեան ու ճաշակի կողմնացոյցէ ու զէկէ զուրկ նաւերու կը նմանին, նետուած կեանքի փոթորակից ովկիանոսին վրայ՝ ուր չըլտնին և չեն կրնար իրենց բռնելիք ընթացքը որոշել։ Բնաւորութեամբ թոյլ, նկարագրով մեղկ, կամքով խիստ տկար այդ արարածները որոնք ազգասէր են միայն սուղիմանդալ կերպով և շատ հաճոյք կ'զգան, քաղցր սրտազեղումներէ, իրենց կրօնը և ազգութիւնը հաստատ պահելու բնաւ ապահով երաշխաւորութիւն մը չունին։ Իրենց ապրուստը անձամբ ապահովելու, կեանքը պահպանելու իսկ անկարող այդ պարոնները ի՞նչպէս պիտի դիմանան զիրենք չըջապատող և

չահատակութիւններէն, ուղեցին փրկել վարժարանը իր ողորմելի եւ ապականող վիճակէն։

Ոգեւորուած էին մանաւանդ Միւրանի ներկայութեանն ուրուն խելքին եւ պարկեշտութեանը կարող էին վըստահիլ բոլորովին։ Ուստի եռանդուն գործունէութեամբ մը սկսան ժողովուրդին միտքը պատրաստել եւ, պէտք է ըսենք, բաւական զօրութեամբ կրեցին վստահիլ հին դաղափարներով պաշարուած միտքեր, բնականաբար չէին կարող հեշտութեամբ տեղի տալ նորին, որուն համար երիտասարդներու պարզած գաղափարները, հայեցողութիւնները բոլորովին օտար, բոլորովին անիրականալի կը թուէին շատերու աչքին։

Եւ սակայն չի վստացան տղաքը։ Անյողողող, ուրախ սրտով շարունակեցին գործել՝ մինչեւ որ իրենց վարժապետութիւնը ազդեց ընտիր, բայց սակաւաթիւ, խուսի մը վրայ՝ որ իր հիմնական համոզումը գոյացնելէ յետոյ, աւելի մոլեռանդ կերպով փորձեց առաջադրուած, գեղեցիկ նպատակը իրագործել, այսինքն՝ կրթութիւնը դնել կեանքի իրական պահանջներուն հա-

կրենց վրայ ճշող միջավայրի ներկայացուցած պարագաներու ջախջախիչ ազդեցութեան, այն ազդեցութեան որ իրենց պէս զօրաւոր կամքէ, բարոյական մեծ ուժէ զուրկ արարածները կ'ալլասեռէ, կ'անբարոյականացնէ։ Մեր կրօնտը պատրաստող այդ չարիքի, այսինքն մեր տղայոց տրուած կրթութեան բոլորովին դասական լինելուն դէմ է որ պիտի ջանամ կռուիլ զայն աւելի գործնական, կեանքի պայմաններուն տւելի համապատասխան և հետեւաբար օգտակար ընելու համար։ Այդ նպատակաւ հետզհետէ երկրագործական, արհեստավարժական և գիտական կրթութիւններու կարեւորութեան մասին պիտի գրեմ, բացատրելով այդ ուսումներու տղայոց բնաւորութեան, նկարագրին ու կամքին վրայ ընելիք բարերար ազդեցութիւնը։

Կ. Պոսեան

ԹՎԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սկիզբն 6 Օգոստոս 1898

Կիրակի գիշերուէն սկսեալ 12 ժամ անընդհատ անձրեւեց։ Երկուշաբթի ժամը 1ին միջոցին կարծես երկնքի սահանքները յանկարծ պատուեցան, և ջուրերը վարթափեցան, այսպէս երեք ժամ տեղատարափ անձրեւեկէ ետք դադարեցաւ։ Քաղաքին գետակները յորդեցին և նմանը չի տեսնուած հեղեղներ սկսան։ Ե՛նի՛ճէ քէօյի գերեզմանատան և քաղաքական պարտէզի կամուրջները ջուրերէն տարուեցան։ Ե՛նի՛ճէ. քէօյի սկըսեալ մինչեւ թաթար. մեզարըզ՝ Քուրուչայի երկայնութեանը գրտնուած բոլոր տունները ողողուեցան և շատերը փլան։ Նեղուցներու մէջ գտնուած շայեաքի գործարաններէն շատեր քիչ շատ վնասուեցան. Ե՛նի՛ճէ. քէօյի նեղուցին մէջ Սաբը-Ենուկանովի և Յօնովի շենքեր

մապատասխանող վիճակի մը մէջ։

Կամաց կամաց գտնուեցան ըմբռնողներ, թէ հարկաւոր է բարեփոխել վարժարանը եւ թէ անփոփոխ պարտք մըն է ամեն խնամոտ հոգաւորութեամբ չըջապատել այդ մեծ հաստատութիւնը որ ընկերութեան պիտի նուիրէ ապագայի անգամներ։

Ընտրութեանց օրերը հասան, սակաւաթիւ այն երիտասարդութիւնը կ'ուզէր հիմայ գործնականապէս յաջողցնել իր ծրագիրը, աշխատելով միանգամայն կրթական գործի զեկավարութիւնը յանձնել Միւրանին։

Խեղճ տղուն ուրախութիւնը անսահման էր. օ՛հ, քանի մը շաքաթիւն ուսուցիչ պիտի ըլլար, սերունդ մը պիտի ներշնչէր, պիտի մշակէր, քարգացնէր բոլոր այն մեծ ու աղնիւ ձեղքումները որոնք կրնան դա՛ռել մարդու սրտին մէջ։

Պատուելիներու երամակ մը՝ չորոմներով եւ քիւնքով ամեն ճիգ կը թափէր գործը յափշտակելու եւ սակայն Միւրան ամեն իրաւունք ունէր յուսալու թէ յաջողութիւնը իր կողմը պիտի մնայ, քանի որ ինքը իր կարողութիւններով կը գերազանցէր բոլոր իր քու-

գործարաններուն միտքովն ունենալը, ջաղացքներ փայտ: Ասորին քիչ քիչ քիչ քիչ կողմը Զօպան թաղը ջուրերուն ներքեւ մնաց:

Երեքշաբթի օր հրատարակուած պաշտօնական ազդէ մը իմացունք թէ՛ ողորդումներէ փլած է 70-80 տուն, միայն քաղաքին մէջ, և 20 30 ի մօտ անձինք խեղդուած են: Ողորդումներէ զերծ չեն մնացած նաեւ քաղաքիս արուարձանները: Քէրմէնլի, Եւսպօլի և վերջապէս գետերու մօտ և դաշտավայրերու մէջ գտնուած տեղեր ողորդուած են. ձմերուկի, սեխի, բանջարեղէնի պարտէզներ ջրով լեցուած ու մէյ-մէկ լճակի ձեւ ստացած են. հացա-հատիկի դեղեր, ուշխարներու հօտեր հեղեղները քներ տարեր են: Եւսպօլի և Քէրմէնլիի հիտ թըղ-թատարական հաղորդակցութիւնը դադարած են. Եւսպօլիէն մինչեւ Ֆիլիպպէ երկաթուղիի երկայնու-թեանը՝ տեղ տեղ գիծեր աւրուած և կամուրջներ քանդուած են. դեռ որոշ չի գիտցուի թէ՛ որքան է փնտրել: Այսօր կապասներ ճամբորդներու, որպէս զի կարողա-նանք չըլակայից մասին մի տեղե-կութիւն ստանալ:

Ողորդումի յաջորդ օրը՝ քաղա-քապետութիւնը նպատաստանող մի մասնախումբ կազմեց, և ձեռ-նարկեց հանգանակութեան:

Երջիկ

Մեծարոյ խմբագիր:

Ձեր պատուական լրագրոյ օգոստոս 8 թուակիր թերթին մէջ մի խմբագրա-կանաւ բացատրութիւն կը խնդրէք ինձմէ՛ «Աղքատախնամ» հացի բաշխ-ման առթիւ Պարոն Ատենադպրին Գէ-որգ Սիմօնեանի վերագրուած գեղծ-մանց համար:

Մի անգամ ընդ միշտ իմ եւ իմ ներ-կայ ու բացակայ պաշտօնակցաց պա-տիւը պաշտպանելու եւ ճշմարտութիւնը մերկապարանոց հրապարակ հանելու համար, ահա պատասխանս:

Ընկերութեանս Գործադիր Ժողովոյ

Եւ դատարկամիտ մրցակիցները: Աղա-ներու խառն ժողովին մէջ ամենէն ա-ւելի իր անունին շուրջը կը գառնար խօսակցութիւնը:

—Շատ կը գովեն ատ տղան, ըսաւ մէկը:

—Պարապ խօսք, աւելցուց միւսը, անհաւատին մէկն է. օր մը ժամ եր-թալը չի տեսայ:

—Էֆէնտիմ, վարժապետ ըսածդ քիչ մըն ալ տիրացութիւն ունենալու է. Տէր ողորդեալ մը չը գիտեր կ'ըսեն:

—Ինչ ալ ըսեն, մենք մեր Ափիսո-ղոմէն վազ չենք կրնար անցնիլ. այս-քան տարուան աշխատանք է, կնիկ տղայ պիտի ապրեցնէ խեղճը:

—Թաղոսին ալ ճամբայ չենք կրնար տալ. քաղաքնուս փեսան է... երէկ մեր տունը գացել, լացեր է:

Սովորական այս ապուշ պատճառ-բանութեանց անվերջանալի կծկը քակ-ուիլ սկսած էր, երբ ներկաներէն մէկը դիտել տուաւ, թէ երիտասարդութիւնը կը պահանջէ որ Միհրանի անձին վրայ կատարուի ընտրութիւնը:

—Ի՞նչ կը խառնուին այդ ճահիշները, գոռաց մէկէն, աղալի մը հաստ ձայնը. հարան տուողը մենք ենք...:

ամբողջ անդամը համախորհուրդ Պատ-ուարժան Դիւանի անդամոց որոշեցին: Եւս քաշխել կարօտ աղղայնոց ամսոյ մը համար. անցեալ տարի Յուլիս 1էն մինչ յ 1 օգոստոս, որ յետոյ տեւեց մինչեւ Սեպտեմբեր 18:

Այդ հացերու դրամը ընկերութեանս յանձնող քարեկէր անձին կողմանէ մեզ տրուած ցուցակի մը համաձայն բաշ-խեցինք հացը, ջնջելով այդ ցանկէն նպաստի կարօտ չեղողներն և աւելցը-նելով ուրիշներ որոնք բացարձակ թը-ուառ էին ևւ մոռցուած:

Բաշխումը կանոնաւորապէս եւ ար-դարութեամբ կատարելու եւ բուն աղ-քատները ճշդելու համար, Ժողովս իր մէջէն քննիչներ կարգեց որ տունները պատելով, տեղւոյն վրայ քննեն կարօտ աղքատները եւ ըստ այնմ տեղեկագրեն Ժողովոյ:

Առ այս, Ա. ի. Ե. Գ. Թաղերու քնն-իչ կարգուեցան Պարոն Յ. Հաճօեան ևւ Ե. Իսկ Դ. Ե. Ե. Թաղերու քննիչ կարգուեցան Պարոնայք Գ. Սիմօնեան ևւ Գ. Աշեհան:

Իւրաքանչիւր քննիչ իր պարտքը կատարելով տեղեկագրեց Ժողովիս, Ժո-ղովս ալ իր այդ քննիչ անդամոց վրայ կատարեալ վստահութիւն ունենալով ըստ այնմ բաշխեց հացը, հացագործ Պարոն Գալուստ Մարտիրոսեանի ձե-ռամբ:

Միքանի օր վերջը, օր մ'ալ հացա-գործ Պ. Գալուստը՝ Ժողովոյ անդամոց միոյն կ'ըսէ որ, 4 ռդ. Թաղի տան մը տրուած հացը անտեղի է, թէ այդ ըն-տանիքը բնաւին կարօտութիւն չունի հացի եւ թէ՛ այդ ընտանիքի մասին այլ ընդ այլոց զրոյցներ կը չըլին հրա-պարակին վրայ եւ բնական թաղին մէջ: Խնդիրը քննելով եւ համոզուելով որ ճշմարիտ են այդ ըստածները, որո-շեցինք որ հաց չարուի այդ ընտանի-քին: Այս որոշումը հաղորդելու հա-մար Պ. հացագործին, գիշերանց գացի փուռը եւ խստիւ պատուիրեց իրեն յաջորդ օրուէն սկսեալ այդ ընտանի-քին հաց չտալ: Ալ անկէ վերջ բնակա-նաբար պարտքերնիս կատարած համա-րելով, հարկ չդատեցինք նորէն քնն-նել, հասկնալ, եւ արդէն ոչ իմ եւ ոչ ալ իմ պաշտօնակցացս զբաղումը կը ներքէ եւ ոչ իսկ պարտականութիւն էր կրկին ամէն տուն պտուիլ զօնքոյի տակ առնելու համար: Իմ խստիւ ար-գելքէս վերջ, նորէն հաց տուած է, թէ ոչ, չեմ գիտեր. եթէ չարուեակած

Եւ, վճռական հարուածը տալու հա-մար, աւելի ծանր ամբաստանութիւն մը կը փնտռէր Միհրանին մասին:

Յանկարծ լուսաւոր գաղափար մը ծա-գեցաւ մտքին մէջ. դէմքի զուարթա-ցաւ, կարծիս չնայխարհիկ գիւտ մը ը-րած էր. ուստի իր յաղթանակին վրա-տան՝ խօսքը շարունակեց ծանր, ծանր:

—Ուրիշ պակասութիւն մըն ալ ունի որ... հայտէ չըսեմ...:

Ախրաստովանելի պակասութիւն... Բայց ի՞նչ կարող էր ըլլալ: Այս յայտ-նութիւնը աւելի վատ տպաւորութիւն թողուց մասնաւոր մէկ երկու հոգիի վրայ որոնք Միհրանի պարկեշտութեան վերաբերութեամբ մինչեւ այն օր գո-վեստներ միայն ըսած էին. ուստի բը-նական էր որ ուզէին հասկնալ:

—Ճանեմ, չի հասկցա՞ք, կուսակցա-կան մարդ է անիկա. յեղափոխական է...:

Իրաւ ալ հարուածը վրիպած չէր: Ամենքը պապանձեցան, այս վերջին, ջախջախիչ փաստին դէմ:

Միհրանի ընտրութիւնը անկարելի էր...:

ՎԱՅՆ ՇԱՅԻՄԱՆ

են հաց տալ, այդ իմ գիտութեամբս չէ, եւ դորա պատասխանատու կրնան համարուիլ Պ. Գ. Սիմօնեանը եւ հացագործ Պ. Գալուստը:

Պարզած լինելով բուն իրողութիւնը, ձէր խմբագիր, հաճեցէք, խնդրեմ հը-րատարակել ներկայս Ձեր մօտակայ թերթին մէջ:

Նախկին Ատենապետ Աղք. Ընկ. Գր. Սիմոնեան
Վառնա, 9 Օգոս. 98.

ԼՐԱՔԱՂ

—Վեհ. Հայրապետը Յուլիս 26 ին Ս. Էջմիածնէ մեկնած է դէպի Սեւան, ուր մէկ երկու օր մնալէ վերջ Տաթեւ և Շուշի կերթայ: Կը կարծուի թէ Վեհափառը հա-զիւ օգոստոսի վերջերն Ս. Էջմիա-ծին կը վերադառնայ: Կաթողի-կոսին կուղեկցին Կորիւն և Սա-թանեանց Գարեգին վարդապետ-ներն ու Վանքի կառավարութեան քարտուղար Աւետիս Բէկ Տէր Գա-րեգինեան: Մինչեւ իւր վերադարձը Սինօգի նախագահի գործերն կը վարէ Գեր. Արիստակէս արքեպիս-կոպոս Դաւթեան:

—Հոփսիմէ վանքի՝ նորոգու-թիւնը կը շարունակուի պահպան-ուելով անոր հին և նշանաւոր ճար-տարուպետութիւնը:

—Գուրուպէնի աղգայնոց դաւանա-փոխութեան խնդիրը արծարծող Ամբա-կում վարդապետ կազմաւորութեան մի-ջոցաւ Պոլիս զրկուած էր, բայց նա փոխանակ Պատրիարքարան երթալու ուղղակի Ագարեան Դերասպետին քղանցքին կ'ապաստանի:

Այս դաւանափոխութեան գործոյն առաջին առնելու եւեթ նպատակաւ Նիկոմիդիայի Ս. Առաջնորդը Գուրու-պէնի գացած էր. այժմ կ'իմանանք թէ կրօնափոխութեան գլխաւորներն աղերսագիր տուած են Առաջնորդ Նոր, յայտնելով թէ իրենց Օսմանիյէ թէս-քէրէներն Իզմիտի կաթողիկ կղերի քով կը գտնուին. ուստի թախանձած են որ այդ թէսքէրէներն Առաջնորդի մի-ջոցաւ ետ առնուին եւ իրենք այլ եւս զղջացած են:

Այս խնդրոյ առթիւ Բիզանդիոն կը գրէ. — Մեր առած մասնաւոր տեղե-կութեանց նայելով՝ Պատրիարքարանէ գրուել է Նիկոմիդիոյ առաջնորդին՝ հոգ տանիլ բառնալու այս կրօնափոխու-թեան շարժումին պատճառներն, որոց մին է եղեր տրոց հաւաքիչներու կե-ղեքիչ ընթացքն, որք հաւաքուած դը-րամներն իրենց կողորդն անցունելով, պարտական կը ցուցնեն խեղճ ժողո-վուրդը, Կը լսենք նաեւ թէ Պատրի-արքարանի կողմէ չնորհակալեաց գիր մը պիտի գրուի Նիկոմիդիոյ կառավա-րիչ պէյին, ժողովրդեան նկատմամբ ցուցած հոգածու խնամքին համար...:

—Կ. Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցի նոր հոգաբարձութիւնը կազմուած է հետեւեալ կերպիւ.

- Տնարք
Պատրիկ Կիւպէնկեան Ասենապէս
Գրիգոր Կիւպէնկեան
Տիգրան Մանուկեան
Յակոբ Սիմօնեան (փաստաբան)
Գրիգոր Էվրէնեան
Գրիգոր Ալեանաքեան Ասենապէս
Գաւրիկ Համբարձումեան Գաւապէս
Բժիշկ ՀՈԳԱՐԱՐԶՈՒՆԵՐ
Տօքթ. Խորասանեան
Տօքթ. Դեր. գնդապետ Նազարեան

—Շումուի Տ. Գարեգին ԲՆՆ. լսելով Իզմիտի Ֆէրքէնի որբանո-ցին մէջ տեղի ունեցած զայթակ-զական դէպքեր, խնդրեմ է որ իր միակ աղջիկն, որ յիշեալ որբանոց կը գտնուի եղեր, զրկուի իրեն ի Շումուի:

—Մանչեսթըրի բարեսէր աղ-գայիններու ծախքով Իզմիտի որ-բանոցին մէջ խնամուելու համար Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցէն 7 որ-բեր կը զրկուին:

—Տ. Գարեգին Ծ. Վ. Ճէվա-հիրեան և Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Արս-լանեան (առաջնորդ Զմիւռնիոյ) Էջմիածին մեկնած են եպիսկոպոս ձեռնադրուելու համար, նոյնպէս Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ վարդապետն նոյն նպատակաւ ի մօտոյ պիտի մեկնի Էջմիածին:

—Հանրածանօթ գրագէտ Տիար Եղիա Տէմիրճիպաշեան Գրասէր Ատոմ ստորագրութեամբ վերստին սկսած է իր գրական արժանիքը փայլեցնել Պոլսոյ թերթերուն մէջ:

—Կ. Պոլսոյ Կրօն. Ժողովը Շում-ուի Տ. Խորէն քահանայի վրայ եղած ամբաստանութեանց խնդիրը քննելու ու տեղեկագրելու պաշտօն յանձնած է Ռուսճուգի Տ. Կարա-պետ հօր:

Շումուի թաղ. Խորհուրդը կու-ղէ պնդել, թէ յիշեալ քահանան մասնաւոր հիւանդութեան մը պատ-ճառաւ տարիներ առաջ թէ՛եւ ան-հաճոյ ընթացքներու մէջ գտնուած էր, բայց այժմ իր հիւանդութե-նէն ապաքինած ըլլալով, ըստ ա-մենայնի ինքզինքը ուղղած է:

Ս Ի Ի Վ Ա Լ Լ Է Ր

Շուրաի տէվլէթ Բէյիսի Սայիտ պէյ՝ թաւն կազէթասընն նէշիւ-աթընա գարշը, մէգալէլէր եա-զուպ, Սթանպուլ գարշըզըլըն-տա միւթէզարըր օլան էվրոթա թապաւարըն գարարարնա թիւրք հիւքիւմէթի մէսուլ տէկիլ տիր տէմէքտէ օլտըլընտան, Ֆիլիպպէ-տէ նէշը օլընան Մուշապէնէ կա-զէթասը պիր պէնտի մախսուլէ Սայիտ պէյէ ճէվապ վերմիշ տիր. պու պէնտ հազ շինաս պիր միւս-լիմանըն գալէմինտէն չըգըլը օլ-տըլընտան պիր գաշ նօզթաւարը-նը պուրատա տէրճ իթմէկի մի-նասիպ կէօրտիւք:

Մուշապէնէ տէյօր—Պէյ էֆէնտի Ֆրանսանըն թաղմինաթ թալէպ իթմէսի սիզէ նախօշ կէօրիւնիպ ճէհր իթմէկէ չալըլըյօրսընը: «Ֆրանսըլար պապանըլըն օլլու օլալըլ սիզէ քիմ թէնպիհ վէ թալմիյէ իթմի: Էվրոթա կազէ-թալարընա ճէվապէն իմզանըլ թալթընտա հաղտըլընըլ մէգա-լէնին արգուի վիճտանի իլէ եա-լըլմատըլը մալիւմ օլտըլտան պաշ-գա, պիթթապ ալտըլընըլ էմրէ իմթիսալէն, հաղտըլընըլ մէգալէ տահա պէօյիւքէրինիլին տէ քիւ-չիւքլիլին տէլիլ տէկիլմի տիր:» «Երունան մուհարէպէսինտէն պին

լէրճէ էօլէն օսմանը լարըն գանը-
նա պէտէլ ալընմասը լազըմ կէլէն
թազմինաթը հարպիյէնին սօն
թազսիթինի Զրանսա վէրտիւմէ-
յէճէկինի պէյանլէ շիքեայէթ ի-
տէյօրսընըզ, Բարայը ալմաստն
Թէսալիտան չըգմագ ալիճէնապ-
լըզը կէօսթէրմէկէ նէ՝ մէճպուրի-
յէթինիզ վար ըտը: Զօրլէ իսթէ-
տիքլէրինի ալըրար, իսթէտիքլէ-
րինի եաբարլար, տէյէճէք օլուր
իսէնիզ, մուհարէպէ իթմէքլէ պու-
գատար գան վէ պու գատար վա-
լիտէնին կէօզ եաշընը տէօքմէկէ
նէտէն լիւզիւմ կէօրտիւնիւզ:

Զրանսա վէ Բուսիանըն թագ-
եիզլէրինէ գարը թիւրքիանըն
գուվվէթի տօսթլարը օլտըղը ճի-
հէթլէ՝ քիմէտէն գօրգմայաճա-
ղընը պէյան իտէյօրսընըզ, էօյլէ
իսէ պու բարայը նիչո՛ւն ալմաս-
յուպ, շիքեայէթ իտէյօրսընըզ:
պու տօսթլարըն Ալմանիա, Աւստ-
րիա վէ ինկիլթէրա օլտըղընը ի-
զահ վէ իսպաթա լուզուլմ կէօրմէ-
յօրսընըզ, պու տօսթլարընըզն
տօսթլըզլէ տիւշմանլարընըզտան
զիյատէ մէմլէքէթլէր ալտըղընը
պիլիւր իքէն, պուստան սօնրատէ
տահա պիւր չօք շէյլէր(՝) ալմայա-
ճաղլարընը նէտէն պիլիյօրսընըզ-
միւթէվէֆա բրէնս Պիզմարգ «պիւ-
թիւն թիւրքիա իշիւն պիւր Ալման
ասքէրինի ֆէտայա ըշյ վէ բիզա
վէրմէմ» եալանլարընը Անատօլիյա
տօսթլըզլէ եալաշ եալաշ իսթի-
լա իտէն ալման վէ աւստրիա մու-
հաճիւրլէրինտէն չըգաճագ պէլա-
լարը նիչո՛ւն սիւքիւտլէ կէշէյօր
սընըզ: Աւստրիանըն Պօննա վէ
Հէրսէքի, ինկիլթէրանըն Մըսը-
րը, Գըպըղը վէ զալիպա կիւրի-
տի էլէ կէշիւրէրէք կէօսթէրտիք-
լէրի տօսթլըզլարա նէ՝ մանէ վէր-
մէլի, Հայտէ կիւրիտին օթօնօմի
սուրէթի իլէ թիւրքիա իտարէ-
սինտէն չըգտըղընը իտտաա իտի-
նիզ, թիւրքիա էլինտէն չըգտըղ-
տան սօնրա մաղլուպ Երուան եա-
լսօտ պաշգա իտարէյէ կէշմէսի
միւսալի տիւր:

Հիշ քիմսէյէ վէրիւմէյէրէք մէր-
հում Բուսիլի. Ետըզի կիպի օլա-
ճաղը իտտաա իտիլիւր իսէ Մա-
քէտնիայա օթօնօմի վէրիւմէսինէ
գարը կէլինէճէ՝ քմի: Պուստրա
իսլահաթ վէրիւմէճէք իսէ Արնա-
ուտլարա նէ՝ իշիւն իսլահաթ վէ-
րիւմէյօր: »

«Պահա իթտիկինիզ սարը քիթա-
պըն նէթիճէսինտէ, Սթանպօլ վէ
Չանագալէ պօղաղլարը Բուսիա-
նըն էլինէ կէշմէք իշիւն Զրանսա-
նըն մուսվէնէթ իտիլմէսի լազըմ
կէօրտիւկինի նէ՝ իշիւն սաղլամալը,
Պուկարիսթան էհալիսինի ալը-
տըճը պէնտլէրին եաղըմասընտա
նէ՝ ֆաիտէ վար:

«Էրմէնիլէրի թէշվիգ իտէն ի-
քի տէվլէթ օլտըղընը շիմտի սէօյ-
լէյօրսընըզ, «Բուսլար Սթանպօլ
էճնիւտէ» պէնտլէրինի եաղան
բուս ըհճալը սիյասիյէսինին էսէր-

լէրինի մէնն ու հասագ իթմէքլէ
էհալիի նուրը հագըղթաթտան մահ-
րում իտէյօրսընըզ: »
«Էրմէնի վագտասընտա զաթէն
ճանընը պօղաղընա ալմըշ, հաիտ-
թընը կէօղտէն չըգարմըշ օլան ա-
սըլ թէշվիգ իտիճիլէրի քէշֆ վէ
իիւրաճ օլընաճաղը վէ տիւշարը
միւճագաթ իտիլէճէկի եէրտէ հա-
մալլարըն, պագալլարըն էօլմէսինտէ
նէ՝ ֆաիտէ օլտու. քի՛մ զարարը
չըգտը: »

(Տեղաւի)

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

— Բուսճուգ պանգէրլէրինտէն
Սիմիօնֆ պիրատէրլէրին՝ Թրի-
աֆնատա մալիք օլտըղլարը քէօ-
միւր մատէնինտէն չըգան քէօմիւր-
լէր սաթլըմայա պաշլամըշ վէ չիմ-
տիտէն քիւլիյէթլի սարֆիաթի
վար տըր: Մէզքիւր մատէն ալի-
լիաթընա էկէր տահա զիյատէ
գուվվէթ վէրիւրլէր իսէ խարիճ-
տէն կէլէն քէօմիւրլէրին սարֆը-
նա մէյտան վէրմէյէճէք տիւր:

Թիւրք հիւքիւմէթի տալի է-
հալիսինի գըրմագ վէ սօյմագտան
վաղ կէշուպ տէ, տիւքի Պուկար-
լարըն շու թէրագգընտան պիւր
ազ հիսսէ տլըր իսէ աճէպա տի-
նի մուհամէտիյէյէ զարար մը ի-
րաս իթտիլիւր:

— Մ Սթօյլիօֆըն գապինէսի-
նէ մուսալիֆ օլան բարթիլէրին
ըշիյալէրի՝ Գարապէլօֆ, Մ. Բատ-
ըսալօֆ, Մ. Բէթքօֆ, Մ. Կը-
րէքօֆ, վէ Մ. Նաշօֆը, Սօպրա-
նիէտէ էքսիք ազալարըն ինթիլա-
պընտա հիւքիւմէթի հաղըրէյէ գար-
չը պիւրիքտէ ճէնկէշմէք իշիւն,
էսքի վաթմանբէրլէրլէրտէն Մ. Տը-
րական Յանքօֆը տալէթ իթմիշ-
լէր տըր:

Մ. Տ. Յանքօֆ պուստան էվվէլ
տէ պէօյլէ պիւր վալիֆէ տէրէօհ-
տէ իթմիշ իտի իսէտէ մուսալիագ
օլամամըշտը:

ՄԻԻԹԵՆԷՎ ՎԻԷ

— Էվվէլէի հաթթա պաղը բու-
մէն վէ սայիր կաղէթալարըն նէշ-
րիաթը իւզրէ՝ թիւրք հիւքիւմէ-
թի Պուկարիանըն ճէնուպ վէ
զարպ սինօրլարընտա եէնի թա-
պիալար եաբուպ, ասքէրլէր թէ-
ճէմմիւ իթմէք թէրթիպինտէ օլ-
տըղընա տայիր շայէալար չըգմըշ
իտի: Պու շայէաթըն թէքզիպի
իշիւն Սօֆիատաքի Օսմանը Գօ-
միսէրի Միւր վէ Գուրիէ տէ Պալ-
գան կաղէթալարընա ըհսմէն եա-
զուպ, մէզքիւր շայէաթըն ալ ու
էսաճը օլմատըղընը պիւտիւրմիշ
տիւր:

— Յէլսամ. Բրէնս Յէրտինանտ
հաղըթլէրլէրինի Գարաուաղ Բրէն-
սինի գիյարէթ իշիւն Չէթլինէյէ
կիթմէսի մինասիպլէթլէ, պաշը-
ճա ֆրանսըզ վէ սըրպ վէ քէզա
պաշգա կաղէթալար՝ իքի Բրէնս-

լէր պէյինտէ պիւր ահտնամէ իմ-
պուստըղընը եաղմիշլար վէ պու-
ահտնամէ՝ ստաղգ սըրպ գրալը
Միւրանըն Միւրպիտայ կէլմիշ օլմա-
սընտան: Պուկարիտա պիւր գար-
չըզլըզ գուհուր իտէպիլէճէկինէ
գարըն իշիլիյաթլը տալլանմագ
իշիւն օլտըղընը կէօսթլէրմէքտէ
իտիլէր:

Սօֆիատան Գուրիէ տէ Պալ-
գան՝ օ եօլտա պիւր ահտնամէ իմ-
զալանմամըշ վէ կաղէթալարըն
եաղտըղլարը պու հալմատիս էսաս-
սըզ օլտըղընը պիւտիւրիյօր:

— Մաքէթոնիա գօմիթէլէրին
կէշէնլէրտէ Սօֆիատա ումուժի
մէճլիս թէճէմմիւ իթմիշ օլտըզ-
լարընը վէ Մաքէթոնիայա օթօ-
նօմի ուսուլի իլէ պիւր իտարէ վէ-
րիւմէսի պապընտա պիւր պէյան-
նամէ գալէօն ալտըղլարընը պուս-
տան էվվէլ եաղմըշ տըգ. շիմտի
ալտըղընը մալիւմաթա նաղարէն
մէզքիւր մէճլիս եէնիտէն Մէր-
քէզի Գօմիթէ հէյէթի ինթիլապ
իթմիշ վէ պու եէնի մէրքէպէ մէ-
զուսիլէթի քիսամիլէ վէրմիշ տիւր:

— Սիւպիանըն սապըզ գրալը
Միւրան պիւր թագըմ՝ գապիլէրլէ
պէրապէր պու կիւնլէրտէ թէֆ-
թիշէ չըգուպ, թիւրքիանըն վէ
Պուկարիանըն սինօրլարընը կէօզ-
տէն կէշիլէճէք տիւր: Գրալըն պու
հարէքէթի Սըրպլարըն ըհալթը-
նը սէլպ իթտիլէպիլէճէք պիւր
մագսէտէ ալմըֆ օլընմագտա օ-
լուպ, եաղընտա պիւր մուհարէպէ
զուհուրլինտէն հէր քէս էնաիշէտէ
գալմըշ տըր:

— Բէրէրսպուրիէր վէտէմօսի
նամ կաղէթա կէշէն կիւն եաղմըշ
տըքի, ինկիլթէրա Պապիւլ Ման
տէպին ճէնուպի ճիհէթլէրինի եա-
նի Արապիսթանըն պիւր գըսմընը
հիմայէսի ալթընա ալտը. պու
հալմատիս պիւրտէն պիւրէ պէօյիւք
վէլվէլէյէ սէպէպիլէթ վէրտի ի-
սէտէ, սօնրա թաատիգ օլընմատը:

— Չինտէքի Ալմանիա էլլիսի
Չինճիւնտէն Երնքեանկա գատար
եաբըլաճագ օլան չըմէնտըֆէր
խաթթընըն ալմանիալը Տօքթօր
Երուկ-Վինկէ վէրիւմէսինի թալէպ
իտուպ, աքսի հալինտէ քէնտիսի
Եանթուկտան չէքիլէճէկինի պիւ-
տիւրմիշ տիւր:

Ալման էլլիսի ինկիլթէրա վէ
Ալմանիա տէվլէթլէրտէն թէշքիլ
օլընաճագ պիւր սինտիքա վասիթա-
սը իլէ Չին մէսէլէլէրինտէ պէյն-
լէրինտէ իթթիֆագ հուսուլա կէ-
թիւրմէք էֆքեարընա գուվվէթ
վէրմէքտէ տիւր: Պուստընը պու
իթթիֆագը Բուսիանըն մէնֆա-
թընա գարընը օլտըղընը աշիքեար
տըր:

ԹԻԻԻԲԻԱՍԱ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ ՀԱՉԸՐԼԸՂԸ

Պու կիւնքի Աթան Պիշկար
թէլէկրաֆինամէսին Սթանպօլտան
կէթիւրտիկի հալմատիստէն մուհա-
րէպէ գօգուլարը հըս օլուսմագտա
տըր:

Մէրքէզի Մանասթըրտա օլան
իւշիւնճիւ օրտուլա իլալէ օլմագ
իշիւն 118 թապուր վէ Լուրիւն-
տէքի իքիճի օրտուլա իլալէթլէն
52 թապուր տաքէր Լօյտնըլմագտա
վէ պու պապտէ Սթանպօլ իշիւնտէ
պիւր թէլաշ հիւքմ իթմիլտէ օլ-
տըղը թէլէկրաֆ պիւտիւրիյօր:
Թիւքիէնքլէրտէն վէ թօքլարտան
մաստա 100 միլիօն մալլէր ֆի-
շէնքլէրին աճէլէթէն սըբարըշ վի-
րիլմէսի տալի թէլէկրաֆտա միւն-
տէրիճ տիւր:

Պուստան էվվէլ թիւրքիա Պուկ-
կարիանըն վէ Սրպիանըն սինօր-
լարը իւզէրինէ թապիալարը գա-
վիլէշտիւրուպ, գուվվէթ թէճէմմիւ
իթմէքտէ օլտըղընա տայիր կաղէ-
թալարըն եաղտըղլարընը Սօֆիա
օսմանը գօմիսէրի եալանա չըգար-
մագ իշիւն ըհսմի թէպիլիպթա
պուլընտը տըր:

Թիւրքիւրլէրին ըհսմի վէ զայրը
ըհսմի սէզլէրինէ էմնիլէթ իտէն
ըհֆիլէրլէրիմիզ պու կիւնքի թէլէ-
կրաֆըն վէրտիկի հալմատիսէ նէ՝
տէյէճէքլէր:

Մ. ԱՄԵՐԻԳԱ — ՍՊԱՆԻԱ

Պու կիւնքի թէլէկրաֆըն կէ-
թիւրտիկի խապէրէ նագարէն, Մ.
Մաք Բիլիլի միւսալէհա գօմիսի-
նընա էմիւր վէրմիշ տիւր, ըի Ֆիլի-
բին առալարըն պիւր գըսմը իշիւն
միւզէքէրէյէ կիւրիւմէյուպ, իլա
ուսուլըն իշիւն իտտաա իտիլսին:
էկէր Մ. Բիլիլի պու թալէպինտէ
ըսար իտէճէք օլուր իսէ, միւ-
սալէհա մէսէլէսի տահա չօգ սու
գալտըրը:

Սան Ժուան իմանը հէր տէվլէթ
վաբօրլարը իշիւն աշըլմըշ տըր:
Սպանիա Գրալիցաընըն պիւր
ուքաղէ պիւթիւն գաղլիս նամ
ֆըրգալա մէնսուպ օլան զէվաթը
մէճիլտէ չաղըմըշ օլտըղը պու
կիւնքի թէլէկրաֆ պիւտիւրմիշ տիւր:
Կարլիստէր մուհարէպէ էսնասըն-
տա պաղը իլալիլալթտան տօ-
լայը հիւքիւմէթի թապիպիլինտէն
գուրթուլմագ իշիւն Սպանիա խա-
րիճինէ չըգմըշլար տը:

ՉԱԽԻՐԷ ԲԻԱՑԱՍԸ

Վառնա 1 Աղրսքու
Պուղտայ
Վալիօն
Արապա, լիպրա 55-60 հէքթօլ.
8-11 ֆրանք
Արքա եւնի
Լիպրա 42-50, հէքթօլ. 4.60-5.20ֆ.
Յասուրիս
100 օգ. 17-24 ֆրանք՝ մուլա կէօրէ
Եռչաֆ
Արապա 7-8 ֆիլաթ 3.60-4 ֆր.
Տարր
Արապա 1-2 լիպրա 58-60 ֆիլ.
7-7.50:
Կիւնտէ 300—350 արապա պուղ-
տայ, 70-80 արապա արքա կէլմէք-
տէ տիւր: Յասուլեւա 70-80 արապա:
Արապա մուսմէլիսի Նաբօլէոն
24 ֆռ. հիւսապը իլէ տիւր:

Ս Տ Ն Տ Ո Ւ

Գալաուղլ Հայ կին մը, որուն
ղաւակը արգէն մեռած է, կը փա-
փաքի տան մը մէջ ստիտու ըլլալ:
Դիմել թէօտօր Բանասօթօֆին
տունը, Դրդ. թաղ թիւ 1154: